

Walenty Baluk

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3295-4872>
e-mail: walenty.baluk@mail.umcs.pl

Sprawozdanie z działalności Centrum Europy Wschodniej UMCS za lata 2014–2021

Centrum Europy Wschodniej (CEW) UMCS jest jednostką naukowo-badawczą działającą w obszarze problematyki państw Europy Wschodniej, zwracając szczególną uwagę na proces zmian politycznych, gospodarczych i społecznych, a także na kwestie historii i kultury. Ponadto obejmują one studia nad regionem wschodnioeuropejskim oraz problemy z zakresu stosunków międzynarodowych i bezpieczeństwa.

CEW jest ogólnouczelnianą jednostką organizacyjną w ramach UMCS, kierowaną przez prof. dra hab. Walentego Balukę, zatrudniającą jednego pracownika naukowo-dydaktycznego (dr Nadia Gergało-Dąbek) oraz trzech pracowników administracyjnych (mgr Barbara Targońska, mgr Elżbieta Gardjas-Ziętek, Piotr Toc).

Centrum realizuje podstawowe zadania przez działalność naukowo-badawczą, ekspercką, wydawniczą i organizacyjną.

I. Wydawnictwa naukowe i eksperckie

W ramach aktywności statutowej CEW UMCS wydaje monografie, czasopismo „Wschód Europy. Studia humanistyczno-społeczne” oraz materiały eksperckie w postaci komentarzy i analiz, które ukazują się w formie elektronicznej na stronie internetowej Centrum.

1. 30 marca 2015 r. Sąd Okręgowy w Lublinie wpisał do rejestru dzienników i czasopism półrocznik „**Wschód Europy. Studia humanistyczno-społeczne**”, wydawane przez CEW UMCS i Wydział Politologii UMCS. W ciągu siedmioletniego okresu funkcjonowania na rynku wydawniczym ukazało się 14 numerów tematycznych. Funkcję redaktora naczelnego od samego początku istnienia periodyku pełni prof. dr hab. Walenty Baluk, dyrektor CEW UMCS. W skład Kolegium Redakcyjnego wchodzi również: dr Eleonora Kirwiel (z-ca redaktora) i dr Nadia Gergało-Dąbek (sekretarz). Do Rady Naukowej czasopisma zaproszono badaczy z wielu renomowanych ośrodków nauko-

wych — z Kijowa, Tbilisi, Iwano-Frankiwska, Kiszyniowa, Mińska, Woroneża, Brna, Tel Avivu, Edmontona, Warszawy i Lublina. Wysoki poziom merytoryczny wydawanych publikacji potwierdza wskaźnik Index Copernicus Value (ICV), który w 2015 r. plasował się na poziomie 69,24 punktu, w 2016 r. – 71,05 punktu, w 2017 r. – 83,32 punktu, w 2019 r. – ?, w 2020 r. – 95,58 punktu. Czasopismo znajduje się także w innych bazach indeksacyjnych (m.in. ERICH PLUS, ICI Journals Master List, Directory of Open Access Journals – DOAJ). W marcu 2019 r. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego ogłosiło wyniki konkursu na wsparcie finansowe dla czasopism naukowych, w wyniku którego czasopismo „Wschód Europy. Studia humanistyczno-społeczne” znalazło się wśród 36 prestiżowych polskich czasopism afiliowanych przy dyscyplinie nauk o polityce. W tym samym roku czasopismo znalazło się w wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych ogłoszonym w Komunikacie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (20 punktów). Natomiast w wyniku aktualizacji ww. listy w 2021 r. czasopismo uzyskało 40 punktów.

2. Na rynku wydawniczym dzięki staraniom CEW UMCS ukazało się 14 wartościowych **monografii, prac zbiorowych i opracowań źródłowych**:

- J. Garbiński (red.), *W modlitwie za Białoruś. Wybór tekstów Arcybiskupa Mikołaja (Macukiewicz)*, Nowy Jork–Lublin–Warszawa 2017;
- W. Baluk, M. Doroszko (red.), *Wojna hybrydowa Rosji z Ukrainą w latach 2014–2016*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2017;
- М. Дорошко, В. Балюк, *Гібридна війна Росії проти України після Революції гідності*, Видавництво Ніка-Центр, Київ 2018 (wydanie sfinansował Polski Instytut w Kijowie);
- P. Olchowska, *Społeczna konstrukcja problemu niepodległości Czeczenii*, Toruń 2019;
- В. Балюк, М. Дорошко, *Українсько-польські відносини в умовах гібридних загроз безпеці*, Видавництво Ніка-Центр і Видавництво УМКС, Київ–Львів 2019 (wydanie sfinansował Polski Instytut w Kijowie);
- O. Iwaniuk, *Praktyki społeczne elit politycznych na Ukrainie w latach 2002–2016 w świetle teorii praktyk Pierre’a Bourdieu*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2020;
- В. Балюк, *Агресія Росії проти Грузії і України в 2008–2018 гг. Вконтексте геополітики Чорноморського регіону*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2020 (w ramach serii „Prace CEW UMCS”);
- M. Wallner, *Modele prezydentury w państwach Europy Środkowej i Wschodniej. Próba ujęcia ilościowego*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2020 (w ramach serii „Prace CEWUMCS”);
- J. Garbiński (wybór i opracowanie), *Włodzimierz Samojło. Między Wilnem a Berlinem*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2020 (współpraca Białoruskiego Instytutu Nauki i Sztuki w Nowym Jorku, Instytutu Sławyistyki PAN oraz CEW UMCS);

- Ł. Lewkowicz, *Federacja Rosyjska w polityce wewnętrznej i zagranicznej Republiki Słowackiej (1993–2020)*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2021 (w ramach serii „Prace CEWUMCS”);
- N. Gergało-Dąbek, *Dyskurs tożsamościowy Ukrainy po Rewolucji Godności przez pryzmat kwestii językowej*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2021 (w ramach serii „Prace CEW UMCS”);
- K. Fedorenko, A. Umland, *Between Frontline and Parliament: Ukrainian Political Parties and Irregular Armed Groups since 2014*, Lublin 2021 (w ramach serii „Prace CEW UMCS”);
- W. Baluk, J. Makar, M. Doroszko (red.), *Dziedzictwo Józefa Piłsudskiego i Symona Petlury. Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość partnerstwa Polski i Ukrainy*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2021 (publikacja wydana ze środków MSZ w ramach grantu „Dyplomacja publiczna 2021”);
- В. Балюк, Ю. Макар, М. Дорошко (ред.), *Спадщина Юзефа Пілсудського і Симона Петлюри. Минуле, сьогодні та майбутнє партнерства Польщі та України*, Видавництво Ніка-Центр, Київ 2021 (publikacja wydana ze środków MSZ w ramach grantu „Dyplomacja publiczna 2021”).

3. Centrum zapoczątkowało wydawanie materiałów eksperckich w postaci **komentarzy i analiz**, opracowywanych przez zespół ekspertów skupionych wokół CEW UMCS. W ramach powyższej aktywności ukazało się 29 prac w wersji elektronicznej o różnej tematyce problemowej związanej z historią, kulturą, polityką i kwestiami społecznymi państw Europy Wschodniej.

- J. Kowalczyk, *Społeczno-polityczne uwarunkowania powstania Kościoła Prawosławnego Ukrainy*, „Analizy CEW UMCS”, nr 26, Lublin 2020;
- W. Białacka, *Sport poza polityką? (przypadek Rosji)*, „Komentarze CEW UMCS”, nr 29, Lublin 2021;
- W. Lebediuk, *Kto wygrał wybory samorządowe na Ukrainie?*, „Komentarze CEW UMCS”, nr 27, Lublin 2020;
- O. Iwaniuk, *Drużyna sprinterów*, „Komentarze CEW UMCS”, nr 25, Lublin 2019;
- J. Kowalczyk, *Wizyta prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zełenskigo w Polsce*, „Komentarze CEW UMCS”, nr 24, Lublin 2019;
- O. Iwaniuk, *Wybory parlamentarne na Ukrainie: czy niemożliwe stanie się możliwym?*, „Komentarze CEW UMCS”, nr 22, Lublin 2019;
- J. Kowalczyk, *Upadek generała. Kontrowersje wokół majątku byłego komendanta Gwardii Narodowej Ukrainy*, „Komentarze CEW UMCS”, nr 21, Lublin 2019;
- W. Baluk, *Europa Wschodnia umarła niech żyje Europa Środkowo-Wschodnia, czy Europa Środkowa?* (głos w dyskusji na temat powołania Instytutu Europy Środkowej), „Komentarze CEW UMCS”, nr 20, Lublin 2019;
- J. Kowalczyk, *Wybór Sfinksa. Zwycięstwo Wołodymyra Zełenskigo w wyborach prezydenckich na Ukrainie*, „Komentarze CEW UMCS”, nr 19, Lublin 2019;

- A. Rybak, *Ustawy dekomunizacyjne na Ukrainie*, „Komentarze CEW UMCS”, nr 8, Lublin 2015;
- I. Galaktionova, *Ukraina a Europa: znów coś tu nie gra*, „Komentarze CEW UMCS”, nr 7, Lublin 2014;
- W. Baluk, *Wybory prezydenckie w Armenii 18 II 2013*, „Komentarze CEW UMCS”, Nr 6, Lublin 2014;
- W. Baluk, *Wybory prezydenckie w Azerbejdżanie 9 X 2013*, „Komentarze CEW UMCS”, nr 5, Lublin 2014;
- R. Savenkov, *Тезисы моего понимания украинского политического конфликта*, „Komentarze CEW UMCS”, nr 4, Lublin 2014;
- O. Krokowska, *Możliwości rozwiązania kryzysu politycznego na Ukrainie*, „Komentarze CEW UMCS”, nr 3, Lublin 2014;
- W. Baluk, *Wybory prezydenckie w Gruzji*, „Komentarze CEW UMCS”, nr 1, Lublin 2013;
- O. Brovko, *Wybory samorządowe 2020 roku na Ukrainie*, „Analizy CEW UMCS”, nr 28, Lublin 2021;
- P. Olchowska, *Prezydentura Ramzana Kadyrowa*, „Analizy CEW UMCS”, nr 18, Lublin 2018;
- M. Sydoruk, *Wizje Europejskiej Polityki Sąsiedztwa UE oraz rola Polski w relacjach Unii i Ukrainy*, „Analizy CEW UMCS”, nr 15, Lublin 2017;
- O. Voytyuk, *Psychiatria represyjna we współczesnej Rosji jako sposób na walkę z „INAKOMYSLIJEM”*, „Analizy CEW UMCS”, nr 14, Lublin 2017;
- I. Hurak, *Udział Rosji w wydarzeniach na Ukrainie w okresie luty–sierpień 2014 roku*, „Analizy CEW UMCS”, nr 13, Lublin 2016;
- R. Savenkov, *Избирательная кампания по выборам депутатов Государственной Думы седьмого созыва: федеральные и региональные тенденции*, „Raport CEW UMCS”, nr 10, Lublin 2016;
- N. Gergało-Dąbek, *Czy Ukraina zmierza ku derusyfikacji?*, „Komentarze CEW UMCS”, nr 17, Lublin 2018;
- G.G. Turysbekova, *Prawa kobiety-matki i ich regulacja w Republice Kazachstan*, „Komentarze CEW UMCS”, nr 11, Lublin 2016;
- W. Baluk, *Ukraińcy wobec integracji europejskiej*, „Komentarze CEW UMCS”, nr 2, Lublin 2013;
- N. Gergało-Dąbek, *Pierwsza w niepodległej Ukrainie ustawa o języku ukraińskim*, „Analizy CEW UMCS”, nr 23, Lublin 2019;
- N. Gergało-Dąbek, *Kontrowersje wokół nowej ustawy edukacyjnej w Ukrainie*, „Analizy CEW UMCS”, nr 16, Lublin 2017;
- I. Galaktionova, *Burzliwy maj, czyli przegląd wydarzeń na Ukrainie*, „Raport CEW UMCS”, nr 9, Lublin 2016;
- N. Gergało-Dąbek, *O wprowadzeniu limitów w ukraińskiej przestrzeni radiowej*, „Komentarze CEW UMCS”, nr 12, Lublin 2016.

Powyższa aktywność ekspercka sprzyjała powołaniu w ramach Centrum Europy Wschodniej UMCS Pracowni Analiz Wschodnioeuropejskich na podstawie uchwały Rady Naukowej Centrum z dnia 29 listopada 2021 roku.

II. Organizacja i współorganizacja spotkań, wykładów otwartych, konferencji i seminariów

Centrum Europy Wschodniej UMCS było organizatorem bądź współorganizatorem 23 międzynarodowych konferencji i seminariów naukowych w kraju i zagranicą:

- międzynarodowe seminarium naukowe „Ukraina po wyborach 2014 roku / Perspektywy demokracji i zakończenia konfliktu”, Lublin 4 grudnia 2014 r. (współorganizacja z Wydziałem Politologii UMCS);
- „Możliwości i zagrożenia dla Ukrainy w Zjednoczonej Europie”, Iwano-Frankiwnsk (Ukraina) 7–8 maja 2015 r. (główny organizator Przykarpacki Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Stefanika);
- „Transformacje w Europie. Ocenic przeszłość, zaprojektować przyszłość”, Lublin 27–28 maja 2015 r. (organizatorzy: CEWUMCS, KUL im. Jana Pawła II, Instytut Europy Środkowo-Wschodniej);
- „Korzyści i straty krajów Europy Środkowo-Wschodniej na drodze do Unii Europejskiej”, Iwano-Frankiwnsk 19–20 czerwca 2015 r. (organizatorzy: Przykarpacki Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Stefanyka [Ukraina], CEW UMCS);
- „Bezpieczeństwo w Europie Wschodniej”, Lublin 2 października 2015 r. (organizacja linii programowej przez CEW UMCS w ramach IV Kongresu Inicjatyw Europy Wschodniej w Lublinie);
- „Mychajło Hruszewski i jego Mała Ojczyzna — Chełmszczyzna w XIX i XX wieku” z okazji 150-lecia urodzin Mychajła Hruszewskiego, Chełm 21–23 września 2016 r. (współorganizator CEW UMCS);
- „Bezpieczeństwo w Europie Wschodniej”, Lublin 29 września — 1 października 2016 r. (organizacja linii programowej w ramach V Kongresu Inicjatyw Europy Wschodniej);
- „Przeszłość — terażniejszość — przyszłość. Stosunki polsko-ukraińskie w XX i XXI wieku”, Lublin 22–23 czerwca 2017 r. (współorganizacja konferencji międzynarodowej wspólnie z Wydziałem Politologii i Wydziałem Humanistycznym UMCS);
- „Polityka i bezpieczeństwo”, Lublin 26–27 września 2017 r. (organizacja linii programowej w ramach VI Kongresu Inicjatyw Europy Wschodniej);
- „Współczesna Ukraina: polityka i bezpieczeństwo”, Lublin 23–24 kwietnia 2018 r., (współorganizacja konferencji w ramach Dni Ukrainy na Wydziale Politologii UMCS);
- „Energia i obronność w regionie nordycko-bałtyckim”, Lublin 9 marca 2018 r. (współorganizacja konferencji z Polskim Instytutem Spraw Międzynarodowych);

- „Stosunki polsko-ukraińskie w warunkach hybrydowych zagrożeń bezpieczeństwa”, Kijów 16 maja 2018 r. (współorganizacja konferencji międzynarodowej z Wydziałem Politologii UMCS i Instytutem Stosunków Międzynarodowych KUN im. T. Szewczenki);
- „Instytucje Państwa w Procesie Demokracji”, Kazimierz Dolny 28–29 maja 2018 r. (współorganizacja z Fundacją Instytut Bałkański, Zakład Systemów Politycznych Wydziału Politologii UMCS w Lublinie);
- „Rozwój nauk politycznych: europejska praktyka i narodowa perspektywa”, Czerniowce (Ukraina) 14 maja 2019 r., (współorganizacja z Wydziałem Historii, Politologii i Stosunków Międzynarodowych Czerniowieckiego Uniwersytetu Narodowego im. Jurija Fedkowycza);
- „Polityka i bezpieczeństwo”, Lublin 23–24 września 2019 r. (organizacja linii programowej w ramach VIII Edycji Kongresu Inicjatyw Europy Wschodniej);
- „30 lat transformacji systemowej w Polsce”, Nałęczów 12–13 grudnia 2019 r. (współorganizacja konferencji naukowej z Fundacją Instytutu Bałkańskiego, Katedrą Systemów Politycznych i Praw Człowieka Wydziału Politologii i Dziennikarstwa UMCS w Lublinie i in.);
- międzynarodowe seminarium naukowe „Ukraina: między narodem politycznym a etniczno-kulturowym”, Lublin 25 lutego 2020 r. (współorganizacja z Instytutem Nauk o Polityce i Administracji UMCS i Instytutem Europy Środkowej oraz Towarzystwem Ukraińskim);
- międzynarodowe seminarium naukowe „Propaganda i dezinformacja Rosji w przestrzeni informacyjnej Polski i Ukrainy”, Lublin–Kijów 17 czerwca 2020 r. (zdalnie, organizatorami byli: CEW UMCS, Instytut Nauk o Polityce i Administracji UMCS, Instytut Europy Środkowej w Lublinie oraz Instytut Stosunków Międzynarodowych KUN im. T. Szewczenki);
- „Perspektywy polsko-ukraińskiej współpracy rządowej i samorządowej”, Lublin 6–9 października 2020 r. (współorganizacja linii programowej w ramach Kongresu Współpracy Transgranicznej wspólnie z Instytutem Nauk o Polityce i Administracji UMCS, Instytutem Europy Środkowej przy współpracy z Urzędem Miasta Lublin);
- „Dezinformacja i propaganda w dobie pandemii w Polsce i na Ukrainie”, Lublin–Kijów 7 grudnia 2020 r. (współorganizacja webinarium z Instytutem Nauk o Polityce i Administracji UMCS, Instytutem Europy Środkowej i Instytutem Stosunków Międzynarodowych KUN im. T. Szewczenki);
- I międzynarodowa konferencja naukowa z cyklu „Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość stosunków polsko-ukraińskich w kontekście podmiotowości Europy Środkowej”, Lublin 25 czerwca 2021 r. (współorganizacja z Instytutem Nauk o Polityce i Administracji UMCS, IEŚ oraz partnerami z uniwersytetów w Kijowie i Czerniowcach). Konferencja obejmowała dwa panele tematyczne: „Polska i Ukraina w kontekście geopolityki Europy Środkowej” oraz „Stan i perspektywy partnerstwa strategicznego Polski i Ukrainy”. Konferencja była

- realizowana jako zadanie publiczne finansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP w konkursie „Dyplomacja publiczna 2021” na podstawie umowy dotacji z MSZ nr BDG-287/2021, tytuł projektu: „Dziedzictwo Piłsudskiego i Petlury. Przeszłość, terażniejszość i przyszłość partnerstwa Polski i Ukrainy” (kierownik grantu prof. dr hab. Walenty Bałuk);
- II międzynarodowa konferencja naukowa z cyklu „Przeszłość, terażniejszość i przyszłość stosunków polsko-ukraińskich w kontekście podmiotowości Europy Środkowej”, Lublin 21 października 2021 r. (współorganizacja z ww. jednostkami). Konferencja obejmowała dwa panele tematyczne: „Geostrategia Polski i Ukrainy w Europie Środkowej” oraz „Partnerstwo dla bezpieczeństwa Polski i Ukrainy”;
  - III międzynarodowa konferencja naukowa z cyklu „Przeszłość, terażniejszość i przyszłość stosunków polsko-ukraińskich w kontekście podmiotowości Europy Środkowej”, Lublin 24 listopada 2021 r. (współorganizacja z ww. podmiotami). Konferencja obejmowała trzy panele tematyczne: 1) Uwarunkowania historyczne i kulturowe stosunków Polski i Ukrainy; 2) Dyplomacja publiczna i komunikowanie strategiczne Polski i Ukrainy; 3) Uwarunkowania polityczne stosunków Polski i Ukrainy.

Ponadto Centrum Europy Wschodniej UMCS zorganizowało wiele wykładów, debat bądź innych wydarzeń o charakterze dydaktycznym i oddziaływania na otoczenie w ramach inicjatyw: „Akademia Partnerstwa Wschodniego” bądź Szkoła Letnia CEW UMCS.

- 1–31 października 2015 r. – wystawa „Karaj jołłary — karaimskie drogi. Karaimi w dawnej fotografii”. Jednym z organizatorów wystawy było Centrum Europy Wschodniej UMCS w Lublinie;
- 26 października 2015 r. – wykład otwarty kierownika Centrum Badań Politycznych Uniwersytetu Narodowego „Akademia Ostrogska” (Ukraina) doc. dra Jurija Maciejewskiego „Czy zmienił się reżim polityczny w Ukrainie po Rewolucji Godności?”;
- 27 listopada 2015 r. – prezentacja trzytomowej publikacji „Od deportacji do deportacji. Ukraińskie życie społeczno-polityczne na Chełmszczyźnie i Podlasiu (1915–1947). Badania. Wspomnienia. Dokumenty”, red. Jurij Makar i Witalij Makar;
- 1 grudnia 2015 r. – wykład z cyklu „Akademia Partnerstwa Wschodniego” pt. „Białoruś 2015: (neo)autorytaryzm z »ludzką twarzą«” wygłosił białoruski politolog, dyrektor Centrum Analiz i Prognoz Politycznych dr Paweł Usow;
- 4 kwietnia 2016 r. – wykład prezesa Zarządu Fundacji Solidarności Międzynarodowej Krzysztofa Stanowskiego pt. „Ukraina między Majdanem a reformą: historia i wyzwania reformy samorządowej”;

- 11 maja 2016 r. – wykład dziekana Wydziału Zarządzania Polityczno-Informacyjnego Narodowego Uniwersytetu „Akademia Ostrogska” dra Witalija Lebediuka na temat „Transformacja systemów partyjnych w krajach postkomunistycznych”;
- 2 czerwca 2016 r. – wykład prof. dra hab. Jurija Makara, Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. J. Fed’kowycza, pt. „Procesy państwowotwórcze we współczesnej Ukrainie”;
- 8 czerwca 2016 r. – wykład byłego radcy handlowego ambasady RP w Belgradzie, dra Tadeusza Zienkiewicza pt. „Zmiany ekonomiczne w państwach postjugosłowiańskich. Wymiar polityczny”;
- 1 grudnia 2016 r. – warsztaty eksperckie dra Piotra Andrusieczko laureata nagrody dla Dziennikarza Roku 2014 „Konflikt rosyjsko-ukraiński w obiektywie dziennikarza”;
- 2 grudnia 2016 r. – wizyta w Centrum Europy Wschodniej dra Jakuba Forst-Battaglia, austriackiego dyplomaty, historyka i filologa;
- 3–4 kwietnia 2017 r. odbyły się wykłady doc. dra hab. Dmytra Arabadżyjewa (Narodowy Uniwersytet Techniczny w Zaporozżu, Ukraina);
- 14 grudnia 2017 r. – wykład dra Mykoły Riabczuka (Ukraina) pt. „Pokonanie ambiwalencji. Nowe więzi i stare podziały”;
- 15 stycznia 2018 r. – wykład „Konflikty zbrojne na obszarze poradzieckim” i warsztaty eksperckie „Metodologia przygotowania analiz i ekspertyz” dr hab. Agnieszki Leguckiej z Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych w Warszawie;
- 19 marca 2018 r. – organizacja pokazu filmu dokumentalnego *Aneksja* z udziałem reżyserów M. Grabysy i B. Pająka oraz warsztatów medioznawczych prowadzonych przez autorów;
- 12 grudnia 2018 r. – w ramach cyklu Akademia Partnerstwa Wschodniego odbył się wykład: „Ukraińcy i Polacy. Stosunki na Ukrainie Prawobrzeżnej w okresie I i II wojny światowej”, który wygłosił prof. Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki Bohdan Hud’ (Ukraina). Wykład był połączony z prezentacją książki *Ukraińcy i Polacy na Naddnieprzu, Wołyniu i w Galicji Wschodniej w XIX wieku i pierwszej połowie XX wieku*;
- 25 marca 2019 r. CEW UMCS wraz z Wydziałem Politologii zorganizowało autorskie spotkanie z członkiem ukraińskiego PEN-clubu, reportażystą, dziennikarzem i tłumaczem, autorem książki *The Ukraine* — Artemem Czapajem;
- 1 kwietnia 2019 r. – Centrum Europy Wschodniej UMCS wraz z Wydziałem Politologii i Instytutem Europy Środkowej zorganizowało debatę „Ukraina. Wybory prezydenckie 2019 roku”. W dyskusji udział wzięli: prof. Walenty Baluk — moderator, CEW UMCS; prof. Wojciech Sokół — WP UMCS; prof. Tomasz Stępniewski — KUL, IEŚ; Krzysztof Stanowski — Urząd Miasta Lublin, Komitet Obywatelski Solidarności z Ukrainą; Aleksandra Zińczuk – Urząd Miasta Lublin, redaktor naczelna „Kultura Enter”.

III. Współpraca międzynarodowa

Centrum Europy Wschodniej UMCS nawiązało współpracę z wieloma uczniami z państw Europy Wschodniej. Stałymi partnerami Centrum są:

1. **Przykarpacki Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Stefanyka** (Iwano-Frankiowsk, Ukraina). 19 czerwca 2015 r. podpisano Porozumienia o współpracy naukowej i kulturalnej pomiędzy Centrum Europy Wschodniej UMCS a Dydaktyczno-Naukowym Centrum Badań Europy Środkowo-Wschodniej Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Stefanyka. W następnym roku CEW UMCS uczestniczyło w konferencji naukowej młodych badaczy pt. „Rola osobowości we współczesnych stosunkach międzynarodowych”. W konferencji wzięło udział 5 studentów I roku II stopnia studiów wschodnioeuropejskich Wydziału Politologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Udział studentów w konferencji został zrealizowany przy wsparciu Centrum Europy Wschodniej. Pracownicy Wydziału Historii, Politologii i Stosunków Międzynarodowych Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Stefanyka regularnie uczestniczą w międzynarodowych konferencjach naukowych współorganizowanych przez Centrum, a prof. dr hab. Walenty Bałuk wielokrotnie uczestniczył w międzynarodowych konferencjach „Polsko-Ukraińskich Spotkaniach w Jaremcze”. Dr Nadia Gergało-Dąbek oraz studenci z Wydziału Politologii UMCS brali udział w międzynarodowej konferencji naukowej dla młodych naukowców pt. „Energy Factor in Contemporary International Relations”, która odbywała się w Przykarpacim Uniwersytecie Narodowym im. Wasyla Stefanyka. W okresie od 1 września do 31 grudnia 2018 r. w ramach programu stypendialnego Polskiego Komitetu ds. UNESCO staż naukowy w Centrum zrealizowała doktorantka tejże uczelni.

2. **Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fed'kowycza** (Ukraina). Centrum wpierało działania w zakresie podpisania w 2016 r. Porozumienia o wspólnym kształceniu studentów zawartym pomiędzy UMCS a CzUN im. J. Fed'kowycza, program obejmuje kierunki politologia i stosunki międzynarodowe na II stopniu kształcenia. W ramach programu na ww. kierunkach na Wydziale Politologii UMCS studiowało ok. 10 osób z Czerniowca. W dniach 16–19 kwietnia 2018 r. grupa studentów (11 osób) ze specjalności stosunki międzynarodowe w Europie Wschodniej pod kierunkiem prof. dra hab. Walentego Bałuka odbyła wyjazd studyjny na Wydziale Historii, Politologii i Stosunków Międzynarodowych CzUN im. Jurija Fed'kowycza. W ramach wyjazdu studenci wzięli udział w konferencji młodych badaczy. Organizatorem wyjazdu było Centrum Europy Wschodniej UMCS. W dniach 15–22 lipca 2018 r. w Centrum Europy Wschodniej odbyła się Szkoła Letnia dla studentów (grupa 12 osób) z Czerniowieckiego Uniwersytetu Narodowego im. Jurija Fed'kowycza. Program Szkoły Letniej obejmował 30 godzin i dotyczył m.in. wiedzy o języku, kulturze, tradycjach, historii, państwa, społeczeństwa (prowadzący dr Nadia Gergało-Dąbek). W dniach od 14 do 21 lipca 2019 r. Centrum Europy Wschodniej UMCS zorganizowało II Szkołę Letnią, uczestnikami której było 11 studentów Czerniowieckiego Uniwersytetu Narodowego im. Jurija Fed'kowycza. Zajęcia tematyczne prowadzili: dr Nadia Gergało-Dąbek, dr Łukasz Jędrzejski oraz mgr Szczepan Czarnecki. W okresie od 1 października do 31

grudnia 2018 r. w ramach programu stypendialnego Polskiego Komitetu ds. UNESCO, staż naukowy w Centrum zrealizował mgr Mykoła Stetsiuk (CzUN im. J. Fed'kowycza). Pracownicy Wydziału Historii, Politologii i Stosunków Międzynarodowych CzUN im. Jurija Fed'kowycza regularnie uczestniczą w konferencjach międzynarodowych organizowanych lub współorganizowanych przez Centrum Europy Wschodniej. Ponadto Wydział jest partnerem UMCS w ramach grantu pn. „Dziedzictwo Piłsudskiego i Petlury. Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość partnerstwa Polski i Ukrainy”, realizowanego ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu „Dyplomacja publiczna 2021”.

3. Instytut Stosunków Międzynarodowych Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Tarasa Szewczenki. Centrum wspierało podpisanie Porozumienia o wspólnym kształceniu studentów zawartym pomiędzy UMCS a Instytutem Stosunków Międzynarodowych Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego im. T. Szewczenki. W ramach porozumienia 1 student ukończył studia magisterskie na kierunku stosunki międzynarodowe w Kijowie, natomiast na Wydziale Politologii UMCS studia magisterskie ukończyło 6 osób. Pracownicy Instytutu regularnie uczestniczą w konferencjach międzynarodowych organizowanych i współorganizowanych przez Centrum. Strony współorganizowały 16 maja 2018 r. w Kijowie międzynarodową konferencję pt. „Stosunki polsko-ukraińskie w warunkach hybrydowych zagrożeń bezpieczeństwa”. Centrum wspólnie z Instytutem wydało 3 monografie wielu autorów (Wydawnictwo UMCS oraz Nika-Centr) oraz realizuje grant pn. „Dziedzictwo Piłsudskiego i Petlury. Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość partnerstwa Polski i Ukrainy”, finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu „Dyplomacja publiczna 2021”. W 2019 r. JM Rektor KUN im. T. Szewczenki prof. dr hab. Leonid Huberski wręczył przyznany prof. dr hab. Walentemu Balukowi medal jubileuszowy z okazji 185-lecia powstania Uniwersytetu Kijowskiego.

Centrum Europy Wschodniej UMCS współpracuje z Instytutem Badań Politycznych i Narodowościowych im. I. Kurasa Narodowej Akademii Nauk Ukrainy. Profesor Hałyna Zeleńko kilkakrotnie uczestniczyła w konferencjach międzynarodowych organizowanych przez Centrum oraz jest członkiem Rady Naukowej czasopisma „Wschód Europy. Studia humanistyczno-społeczne”. W dniach 22 stycznia – 2 lutego 2018 r. pracownik naukowo-dydaktyczny Centrum Europy Wschodniej dr Nadia Gergało-Dąbek przebywała na stażu oraz realizowała pobyt kwerendalno-badawczy w Kijowie na Ukrainie.

Ponadto Centrum współpracuje z Wydziałem Nauk Społecznych i Politycznych Tbiliskiego Uniwersytetu Państwowego oraz Katedrą Politologii Wydziału Historycznego Woroneskiego Uniwersytetu Państwowego.

IV. Inne rodzaje aktywności

1. **Staże i praktyki w CEW UMCS.** Centrum Europy Wschodniej UMCS od 2016 r. współpracuje z Polskim Komitetem ds. UNESCO w zakresie realizacji programu stypendialnego dla stażystów z państw Europy Wschodniej, w wyniku czego w 2018 r. PK UNESCO zaproponował podpisanie stałej umowy z UMCS. Powyższa współpraca umożliwiła odbycie staży naukowych w Centrum Europy Wschodniej młodym badaczom m.in. z Wschodnioeuropejskiego Uniwersytetu Narodowego im. Łesi Ukrainku w Łucku (mgr Marta Sydoruk) oraz Narodowej Akademii Nauk Ukrainy (dr Oksana Mitrofanowa). Ponadto Centrum umożliwia studentom odbycie praktyk w zakresie przygotowania do pracy analityka.

2. **Działalność grantowa.** W kwietniu 2021 r. prof. dr hab. Walenty Baluk pozyskał grant MSZ na realizację projektu pt. „Dziedzictwo Piłsudskiego i Petlury. Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość partnerstwa Polski i Ukrainy” w ramach konkursu MSZ RP „Dyplomacja publiczna 2021”. W ramach projektu zorganizowano 3 międzynarodowe konferencje poświęcone stosunkom polsko-ukraińskim, wydano 2 monografie wieloautorskie oraz założono stronę internetową „Trójkąt Lubelski — Rzeczpospolita Wielu Narodów” poświęconą współpracy Polski z Ukrainą, Litwą i Białorusią (patrz: <https://www.umcs.pl/pl/trojkat-lubelski-rzeczpospolita-wielu-narodowa-1847.htm>).

3. **Biblioteka CEW UMCS.** W Centrum Europy Wschodniej UMCS tworzona jest specjalistyczna biblioteka. Gromadzi ona przede wszystkim literaturę naukową dotyczącą Europy Środkowo-Wschodniej. Zawiera 2521 woluminów z zakresu nauk humanistycznych i społecznych, w szczególności historii, filozofii, filologii, pedagogiki i psychologii, socjologii i ekonomii, prawa, politologii i stosunków międzynarodowych. Ponadto w zbiorach bibliotecznych znajduje się 88 roczników wydawnictw periodycznych. Biblioteka CEW UMCS przejęła zbiory dawnego Europejskiego Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów.